

Štev. 4.

Leto 7.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Položaj železničarjev, nastavljenih po 1. septembru 1923.

V predzadnji številki smo na kratko razmotrivali o vprašanju odmere pokojnin nastavljenecem ter smo razložili nejasne določbe zakona za one uslužbence, ki so bili nastavljeni pred 1. septembra 1923 in za katere bi morale veljati ugodnosti čl. 258 zakona. Podčrtali smo, da železniška uprava ni upoštevala določb čl. 258 ter je že več upokojencem odmerila penzijo le od nastavljenih let službe in bo o tem moral sedaj izpregovoriti odločilno besedo državni svet.

V kolikor so torej določbe zakona, ako se bo izvajal čl. 258, ugodne za do 1. septembra 1923 nastavljenemu osebju, toliko bolj pa so neugodne določbe novega zakona za one, ki so bili nastavljeni po 1. sept. 1923.

Kakšen je bil položaj teh nastavljenecv do uvedbe novega zakona, to je do 1. julija 1931?

Po odslužitvi 10 let nastavljene službe so imeli vsi ti pravico, da so se jim vsa prejšnja službena leta, ki so jih prebili na železnici v svojstvu delavca, zaračunala za odmero penzije, tako osebne kot rodbinske.

Ta določba, ki je slonela na zakonu iz leta 1923 ter zakonu o pridobitvi pravice na penzijo iz leta 1929, je poslabšala prejšnje predpise, ker mu je do 10 let službe osporavala vračunanje onih let, za katere je on redno plačeval prispevke v delavski penzijski fond ter je imel po določbah statuta pokojninskega fonda pravico na avtomatično uračunanje vseh teh let tudi za odmero penzije. Ugodnost, ki so si jo uslužbeni priborili pred 20 leti in jo 20 let uživali, so delno zgubili s 1. marca 1929, popolnoma pa jim je bila odvzeta z zakonom od 1. julija 1931.

Ta zakon je postavil nastavljenca nazaj v dobo pred letom 1910, to je pred določbo o osnovanju provizijskega zavoda. Posebno moramo pri tem podčrtati dejstva, da je bil eno leto pred uveljavitvijo tega zakona, to je s 1. julijem 1930 uveljavljen novi delavski pravilnik, ki ustanavlja za vse železniške delavce enoten pokojninski fond, katerega članstvo je obvezno in za katerega se mora plačevati ne samo prispevek od dne ustanovitve, marveč za ves čas članstva v starih fondih nazaj.

Nerazumljivo je nam, kako so mogli gospodje, ki so sestavljali zakon o prometnem osebju, popolnoma spregledati določbe delavskega pravilnika in smatrati nastanitev več let uslužbenega železniškega delavca le za začetni nastop službe, s katerim izgubi vse uživane pravice. Izgubi pravico na dopust, ki ga je imel že kot delavec ter dobi le 8 dni dopusta, izgubi pravice, ki si jih je že pridobil z vplačevanjem v delavskem penzijskem fondu ter je za dobo dolgih deset let izročen negotovosti glede starostne oskrbe. Imamo starčke po 60 let, ki imajo že 30 let službe, pa so bili nastavljeni šele leta 1927 in če gredo danes vsled oslabelosti od železnice, so kljub dejstvu, da so 26 let plačevali visoke prispevke za starostno zavarovanje, glasom določb novega zakona na ulici brez pokojnine. Samo ta primer dokazuje, da se nahaja v pokojninskih predpisih zakona velika vrzel, ki jo je treba takoj izpopolniti in o kateri se sploh ne da nič debatirati.

Kaj je treba nujno predučiti?

§ 121 zakona predvideva, da pridobijo nastavljeni pravico do osebne pokojnine, ko dovrše 10 let službe v svojstvu nastavljenca. V ta rok pa se ne šteje čas službe v svojstvu dnevničarja!

To določbo zakona je treba korigirati in mislimo, da ni potreba prav nobenega dokazovanja, da se mora v

gornji rok 10 let zaračunati ves čas službe, ki je bil uslužbencu ob času nastavitve priznan za članstvo v delavskem pokojninskem fondu. Temu primerno je treba spremeniti še člen 124 zakona.

S to korekturo pa ne bo osebju dana nova pravica marveč le povrnjena ugodnost, ki so jo uživali že desetletja po prevratu, ugodnost, ki jo uživajo železničarji v vseh državah, kjer obstoja obvezno penzijsko zavarovanje že pri delavcih.

Že delavski pravilnik sam predvideva v čl. 66 edino tako rešitev gornjega vprašanja, ker določa, da se v slučaju nastavitve vsa dotlej v delavski penzijski fond vplačana članarina odstopi penzijskemu fondu nastavljenega osebja, ako bo ta fond obstojal, v nasprotnem slučaju pa ostane celoten znesek v blagajni delavskega penzijskega fonda.

Nikakih študij ni potreba, da se iz te določbe pravilnika naredi pravilen zaključek. Ministrstvo je predvidelo obvezno članstvo v penzijskem fondu za vse delavce. Za slučaj nastavitve ne predvideva izplačila že plačanih zneskov, marveč ostane denar v blagajni enega obstoječih penzijskih fondov. Edino pravilen zaključek je, da se mora prizadetemu ves oni čas, za katerega je moral plačati prispevke, ki jih pod nobenim pogojem ob nastavitvi ne more dobiti nazaj, zaračunati v rok za pridobitev pravice na penzijo.

Nastavljeni pa niso prizadeti le glede odmere penzije, marveč so enako težko prizadeti tudi pri podeljevanju dopustov. Izšla je namreč naredba, da se v leta službe, ki so predvidena v § 87 zakona, ki govori o dolžini dopusta, računa samo **efektivna služba v svojstvu nastavljenca**, ki se računa za napredovanje in za pokojnino. Ta določba bi zopet razdelila vse nastavljenca v dve kategoriji: v one, ki so bili nastavljeni pred 1. septembra 1923 in one, ki so bili nastavljeni po 1. septembra 1923.

Za one, ki so bili nastavljeni pred 1. sept. 1923, je jasno, da se jim mora odmeriti dopust z vpoštevanjem vseh službenih let, torej tudi let delavske službe. Po novem zakonu namreč lahko napreduje uslužbenec v položajnih skupinah že po najmanjših rokih, predvidenih v §§ 51 in 52 zakona, nikjer pa ni točne določbe, kdaj mora napredovati v višjo položajno skupino. Uslužbeni, ki so bili ob uveljavitvi novega zakona že nastavljeni, ostanejo v onih skupinah, v katerih jih je zaletel zakon in se jim računa rok za nadaljnje napredovanje od dne zadnjega napredovanja. Do tega zatečenega stanja so pa uslužbeni prišli z uračunavanjem delavske službe, torej neregulirane službe, ki se je po prejšnjem zakonu računala ob prevedbi.

Z upoštevanjem te določbe, ki je vsebovana v § 242 zakona, se mora dati vsem, ki so bili nastavljeni odnosno prevedeni z vpoštevanjem vseh službenih let, **višina dopusta, ki odgovarja celotni njihovi železniški službi**. Isti zaključek dobimo tudi, ako vzamemo za podlago § 258 zakona, ki govori, kateri čas se računa za penzijo ter bi v tem slučaju poedinci pridobili še nekaj let zraven za odmero dopusta (namreč čas službe po 18 letni starosti).

Vendar pa je ministrsko tolmačenje zelo prizadelo vse one, ki so bili nastavljeni po 1. septembra 1923, ker bi se tem vzela za podlago za odmero dopusta **le nastavljena služba**. Da je naša kritika utemeljena, sledi že iz sledečega primera: Zavirač, ki je na železnici že 11 let, je bil sedaj nastavljen. Prišel je

torej na odgovornejšo mesto! Kaj je dobil? Če je imel prej vsaj Din 36.— plače na dan, je kot nastavljenec prikrajšan na prejemkih; zgubi vse ugodnosti, ki si jih je z vplačevanjem že pridobil v delavskem pokojninskem fondu ter se smatra kot začetnik. In glede dopusta? Kot delavec z 11 službenimi leti je že imel pravico na 15 dni dopusta in sedaj, ko je bil nastavljen, pa naj se mu ta pravica odvzame in naj ima le 8 dni dopusta, torej dva dni manj kot najmlajši stalni delavec.

Iz tega primera sledi, da tolmačenje, kot je bilo izdano, ni pravilno in naj-

manj, kar se mora zahtevati, je, da pri nastavitvi ne sme nikdo izgubiti na že uživani dolžini dopusta. Pravilno stališče, katerega upamo, da bo tudi uprava sprejela, pa je, da se naj nastavljenec povodom nastavitve prizna v leta, predvidena v čl. 87 zakona za odmero dopusta, ves oni čas, ki mu je bil v času nastavitve kot delavcu priznan za odmerjanje dopusta.

S temi korekturami §§ 121, 124 in 87 zakona bo vsaj nekoliko omiljen težak položaj onih, ki morajo leta in leta vršiti v svojstvu delavca težko eksekutivno službo nastavljenecv.

Pred budžetsko razpravo v parlamentu.

Načelo splošno štednjo. Redukcije nameščencev in plač.

Finančni odbor je v soboto končal razpravo o državnem proračunu ter je izročil dolgo tiskano poročilo predsedstvu Narodne skupščine. Budžetska razprava se začne s 1. marcem. Poročilo finančnega odbora poudarja težko gospodarsko krizo, zmede v bančnem in finančnem svetu, ki so imele za posledico še krizo zaupanja v denarne zavode, ki pa danes že popušča. Poročilo navaja na to po vrsti glavna vprašanja gospodarske politike, podčrtava potrebo preskrbe pasivnih krajev, reformo žitnega režima, akcijo za ohranitev stabilnosti našega denarja, potrebo spremembe zakona o neposrednih davkih in preide nato na proračun kot tak, kjer utemeljuje posamezne postavke pri dohodkih in izdatkih.

Poročilo utemeljuje potrebo novega znižanja plač ter ugotavlja, kakor posnemamo po dnevnikih listih, v glavnem sledeče:

V sedanjem načrtu proračuna pa tudi v preteklih je bila vsota osebnih izdatkov, torej plač, doklad, osebnih in družinskih, ena izmed najbolj značilnih. Ako izključimo iz številke okoli 5 milijard Din, kolikor znašajo osebni izdatki, ter okoli 870 milijonov Din, določenih za pokojnine in invalidnine, ostane vsota 4300 milijonov Din, kolikor znašajo osebni izdatki v projektiranem proračunu. Osebni izdatki so bili zmanjšani predvsem na ta način, da so bili znižani osebni prejemki vseh posameznih uradnikov in uslužbenecv. Efekt je znašal 212 milijonov Din. Glede na današnji gospodarski položaj in višino osebnih izdatkov se vsiljuje samo po sebi vprašanje novega znižanja, da bi se dosegli potrebni efektivni izdatki, ki imajo samo služiti namenu, da bi se olajšala bremena in da bi se vzpostavilo proračunsko ravnotežje. **Znižanje prejemkov, ki ima stopiti v veljavo 1. aprila, ima prineseti v državnih finančnih prihrankih okoli 420 milijonov Din.**

Osebni prejemki se morajo znižati na ta način, da bi se zmanjšalo in odpuščalo gotovo število uslužbenecv. Vprašanje odpuščanja uslužbenecv ni danes prvič pred Narodno skupščino predmet razprav, kadar se je naletelo na impozantno število osebnih izdatkov. Problem uradništva in njegovega velikega števila obstoja v vseh državah in v vseh javnih korporacijah, ker se je po vojni njihovo število silno povečalo. **To število zmanjšati z redukcijo in odpuščanjem pa je danes mnogo težje, ker si je veliko uslužbenecv pridobilo v teku let pravico do pokojnine in izpolnjujejo pogoje zakona o uradnikih.**

Pri odpuščanju uradnikov in uslužbenecv igra važno ulogo **socijalni moment**. To pa še tem bolj danes, ko so razmere na polju gospodarske delavnosti za narod zelo težke. Prav zato, ker gospodarstvo ne more zaposliti toliko številu uslužbenecv, kakor prej, se sedaj vse obrača na državo, banovine in

občine, da bi v njihovi upravi in gospodarskih podjetjih našli novo zaposlitev. Čeprav je finančni odbor upošteval vse te momente, je vendar moral izvršiti gotovo redukcijo, ker je imel pred očmi vse težkoče in napore, ki jih morajo prenašati danes davkoplačevalci pri plačevanju javnih davkov.

Stvarni izdatki so predvideni v skupni vsoti 6.400.000.000 Din, in sicer za anuiteto službo približno 1.550.000.000 dinarjev, za ostalo upravo, javna dela, kmetijstvo, prosveto itd pa 3 milijarde 162.000.000 Din. V državnih gospodarskih podjetjih so stvarni izdatki razporejeni tako-le:

V upravi državnih monopolov okoli 600 milijonov, v ministrstvu za promet okoli 1545, v ministrstvu za šune in rudnike 280, v ministrstvu za socijalno politiko 111 milijonov, ostala vsota 68 milijonov pa je razdeljena na ministrstva za prosveto, kmetijstvo ter trgovino in industrijo. Glede na to znašajo osebni izdatki državne uprave in državnih gospodarskih podjetij okoli 36% skupne vsote proračuna, stvarni izdatki okoli 56%, invalidnine in pokojnine 8%.

Kadar se govori o državni upravi in njenem poenostavljenju, se vsiljuje vprašanje reforme blagajniške računovodske službe in racionalnega izvrševanja nabav. V tem smislu se zahteva sprememba zakona o državnem računovodstvu in smatramo, da ni potrebno posebej poudarjati razlogov, na podlagi katerih se zahteva ta reforma, ker so javnosti že dobro znani.

Pri obravnavi proračunov posameznih Ministrstev pa navajam pri prometenem ministrstvu glede državnih železnice v glavnem sledeče redukcije: Stroški za uradniške plače so znižani za 1 milijon 34.757 Din. Krediti za sporedne priadležnosti, kilometražo in službeno obleko pa so znižani:

za premikalno osebje za 1.000.000 dinarjev,

za vlakospremno osebje za 3.000.000 dinarjev,

za službeno obleko za 1.300.000 Din.

Enako so bili reducirani krediti za delavske plače, čistilce, kilometražo in premijo strojnega osebja tako, da so bili stroški reducirani za skoraj 84 milijonov dinarjev.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije je takoj, ko je zaznal za glavne določbe načrta novega proračuna o tem razpravljal ter sklenil poslati posebno deputacijo iz zastopnikov vseh direkcij v Beograd, da še pred proračunsko razpravo intervenira tako pri Ministrstvu, kakor ostalih službenih faktorjih, da se na novo predvidena redukcija ukine. Enako ima deputacija nalog obiskati parlament in senat ter v tozadevnih odborih predložiti posebne spomenice, v katerih so obrazložene vse zahteve prizadetega osebja. O deputaciji bomo prihodnjič obširneje poročali.

V znamenju štednje.

Na drugem mestu prinašamo izvleček iz poročila finančnega odbora, iz katerega so razvidne glavne redukcije izdatkov za železničarsko osebje. Tu pa objavljamo izvleček iz ekspozicije gosp. finančnega ministra Dr. Gjorgjeviča, ki ga je imel v ponedeljek dne 28. februarja 1932 v Narodni skupščini, predno je ta prešla na razpravo o proračunu. Finančni minister je ugotovil, da znaša skupna redukcija letošnjega proračuna v primeri z lanskim, ako vštete v letošnjem proračunu na novo uvedene postavke za odplačevanje dolgov in naknadne kredite, ki lansko leto niso bile v proračunu, preko 2.900 milijonov dinarjev.

V proračunu obsegajo osebni izdatki zelo velik del celokupnih izdatkov in sicer nad 5 milijard dinarjev. Pri sestavi proračuna se je ugotovilo, da je nemogoče vzpostaviti proračunsko ravnost, če ostanejo osebni izdatki na dosedanji višini. Moralo se je za to prihraniti samo pri osebnih izdatkih nad pol milijarde dinarjev.

Znižanje prejemkov za 5 do 11 %.

Da se doseže gornji prihranek sta bili dve možnosti: ali znižati število uradništva in državnih uslužbencev za toliko, da se bo dosegel prihranek pol milijarde, ali pa pustiti dosedanje število državnih nameštencev pa znižati njihove prejemke. Vlada se je odločila za drugo pot. Če bi hoteli doseči enak finančni efekt z redukcijo uradništva, potem bi morali reducirati nad 30.000 državnih uslužbencev, kar znašajo povprečno prejemki vsakega državnega uslužbenca 1820 Din. Postaviti 30.000 ljudi z nad 100.000 družinski člani na cesto, bi pomenilo mnogo večje socialno zlo, kakor pa če se izvede redukcija prejemkov. Zaradi tega je vlada smatrala, da je socialno bolj pravično in za sedanje razmere umestnejše, da se izvrši redukcija osebnih izdatkov.

Redukcija plač bo znašala 5 do 11% ter se ne bo izvršila generalno za vse državne nameštence, marveč bo diferencirana v dveh pravcih. Izvedena bo po stopnji uradniške hierarhije, tako da bo višji odstotek redukcije zadel višje uradništvo, a nižje uradništvo najmanjši odstotek. V drugem pravcu je izvedena diferenciacija tudi po draginjskih razredih. Redukcijski odstotek bo večji v krajih, ki so izvršeni v nižji draginjski razred, dočim bo manjši v onih mestih, kjer vlada draginja in kjer so zlasti stanovanja pretirano draga.

OBJAVA.

Današnja številka se je zakasnila vsled preselitve v tiskarno v Ljubljano. Prihodnja številka izide točno dne 15. marca in nato redno vsakega 1. in 15. v mesecu.

Uredništvo in uprava
»Ujedinjeni železničar«.

Tovarna Jos. Reich

sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izvršitev.

Dragotin:

V snežnem metežu.

Mrzel sever je bril po ozki dolini Save v temno noč in takoj zametil vsako pot in sled, ki je bila narejena v debelem svežem snegu. Kakor da bi izumrlo življenje v nji, in kakor da bi se ta, drugače živahna dolina preselila v pokrajine večnega snega in leda. Redke so takšne noči ob Savi.

Po progi, ki se vleče tu in tam ob strmi savski obali, se je po težkem snegu počasi premikala sključena postava. Kakor da bi se borila z nevidnimi duhovi, ali kakor da bi bredla deročo, do pasu segajočo vodo, tako se je poganjala naprej in zopet zastala. Da, težka je bila pot, težka za Kuneja, ki je že osemtrideseto zimo opravljal službo progovnega čuvaja. Skoraj štiri desetletja! Petnajst kilometrov vsako turo, v vsakem vremenu in času! In sedaj računajte, kako dolgo službeno pot je že naredil 58 let stari mož, koliko noči je prečul. Ni torej čudo, da se je to noč ustavljal, da je omagoval.

Mlad je nastopil to službo, ki mu jo je takorekoč zapustil njegov pokojni oče. Takrat še niso bili takšni časi za študiranje, kakor danes. Le redki starši so žrtvovali za svoje otroke skrb in velike stroške. Menda so tudi mislili, da bo za njihove hčere in sinove brez študij dovolj dela in jela, kakor je bilo zanje.

Spomenica »Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije« za zboljšanje položaja železničarjev.

Čim je naš savez dobil prva poročila o glavnih določbah novega budžeta ter o predvidenih redukcijah tako osebja kot prejemkov, je sestavil posebno spomenico, v kateri obravnava glavna vprašanja, ki interesirajo železničarje ter se je s to spomenico obrnil do vseh poslancev iz Dravske banovine s prošnjo, da bi poslanci povodom razprave o novem proračunu za leto 1932-33 posvetili primerno pažnjo tudi položaju in interesom železničarskega osebja, aktivnega kot upokojenega, nastavljenca in delavcev, da bi se preprečile nadaljne redukcije ter osigural uslužbencem oni eksistenčni minimum, ki je potreben za dostojno preživljanje in preskrbo.

Spomenica, ki so jo med tem že prejeli vsi poslanci in senatorji Dravske banovine, se glasi:

SPOMENICA

o položaju železničarskega osebja.

1. Izvršene redukcije železničarskih prejemkov. Začetek večjih redukcij pade v budžetsko leto 1927/28. Pred to dobo se je sicer delavstvu ukinilo dobavljanje delavne offleke, ukinilo se je plačevanje prejemkov za državne praznike, sukcesivno se je začelo z reduciranjem akordnih premij v kurilnicah ter premij v delavnicah. Enako so bile v tem času poslabšane vozne ugodnosti za železničarje ter so bili zlasti prizadeti najprvo delavci in sedaj upokojenci, ker se jim je odvzelo del vozniških ugodnosti, vse osobje pa je bilo prizadeto s povišanjem vozniških cen. Manjše znižanje prejemkov osobja so pomenili tudi odtegljaji za »Savez nabavljalnih zadrug«, ki so se odtegovali skozi tri leta, znižanje draginjskih doklad nastavljenca na račun »poplave«, uvedba kuluka in svoječasna ukinitev stanovanjske zaščite. Sprememba pravilnika o službeni obleki je težko prizadela gotove kategorije uslužbencev, zlasti tedanje činovnike III. kategorije, ker jim je popolnoma odnosno delno ukinila pavšal za službeno obleko.

Prva splošnejša redukcija prejemkov nenastavljenega osebja pa je bila izvršena s 1. aprilom 1927, ko se je po nalogu uprave reduciralo delavstvu povprečno 10% njihovih plač.

Dasi se je tedaj ugotavljalo, da bo s tem doseženo ravnovesje v proračunu in ne bodo potrebne nikake nadaljne redukcije, se je začelo v zimi leta 1927 uvajati daljše brezplačne dopuste zlasti v območju progovnih sekcij; ti brezplačni dopusti so se na to ponavljali leto za letom v prvi vrsti v območju zagrebske, sarajevske in subotičke direktije, letos pa so bili uvedeni tudi že v ljubljanski direktiji. V letošnji zimi so bili progovni delavci posameznih sekcij v

zagrebški direktiji na brezplačnem dopustu mesečno po 10 do 15 in tudi več dni, v ljubljanski direktiji pa je trajal brezplačni dopust od 3 do 6 dni v posameznih službenih edinicah.

Veliko redukcijo delavskih prejemkov pomenijo tudi prispevki za starostno zavarovanje delavstva. Dasi je pretežna večina delavstva zlasti v prečanskih krajih vplačevala prispevke v obstoječe penzijske fondе, morajo vsi ti še enkrat doplačati prispevke za ves čas članstva za nazaj ter se jim prejšnja vplačila vračunajo le v relaciji 1 K = Din 1, vsled česar morajo v največ 120 obrokih vplačati lepe tisočake. Profesionalisti plačati 10 letno članstvo za nazaj okroglo Din 8000, za 30 letno članstvo nad Din 13.000 ter mora sedaj vsak profesionalist, ki plačuje razliko za nazaj, vplačati mesečno po Din 140 in več, delavec pa najmanj po Din 80, kar pomeni povprečno 10% znižanje izplačilnega zneska delavca.

Posebno težko pa so bili letos prizadeti delavci v železniških delavnicah, kjer se jim je znižalo premije na minimum ter s 1. IV. 1931 znižalo delavni čas ob sobotah na 6 ur. Če samo to znižanje delavnega časa pomeni 5% znižanje zasluzka. Dne 16. septembra 1931 pa se je splošno znižal delavni čas na 6 ur, kar pomeni 25% znižanje zasluzka. Kasneje je bila ta redukcija omiljena ter je bil uveden 7 urni delavni čas, ki je trajal vse do 24. januarja 1932 in so tako skozi 4 mesece delavci izgubili povprečno 17% zasluzka.

Nastavljenemu osebju se je s 1. oktobrom 1931 znižalo draginjske doklade z zakonom o zmanjšanju prejemkov odnosno uredbo o zmanjšanju osebne draginjske doklade.

Dasi citirani zakon in uredba ne veljata za delavsko osebje, t. j. za delavce in profesionaliste, za katere veljajo določbe pravilnika o pomožnem osebju, se je na podlagi rešenja g. ministra financ in razpisa Generalne direktije drž. žel. F. O. Br. 363/F odredilo, da se mora tudi vsem delavcem in profesionalistom za ves čas do 1. oktobra 1931 nazaj odtegniti po 5% njihovih dnevnih plač in sicer v dveh obrokih dne 1. marca in 1. aprila 1932, tako da bo ta dva meseca odtegnjeno delavstvu po 15% njihovega zasluzka ter bodo njih družine izročene lakoti in bedi.

Da rekapituliramo, koliko znaša sedaj redukcija, navedemo par primerov:

Na primer delavec v delavnici Maribor, ki zasluži po Din 5.— na uro, bi moral dobiti za 25 delavnih dni 1000 dinarjev prejemkov. Vsled uvedbe 6 urnega dela ob sobotah zgubi Din 40.—, vsled uvedbe naknadnega vplačevanja

prispevkov za penzijski fond se mu odtegne kot profesionalistu Din 140.—, nadalje se mu odtegne 5% za tri mesece za nazaj, kar zneso zopet Din 150.—, odtegnjen mu je bil še kuluk, davek, prispevek za bolniško blagajno v znesku Din 60.— tako, da znaša njegov odtegljaj skoraj Din 400.— ter dobi izplačanega komaj Din 600.—, kar ne zadostuje niti za preživljanje njega samega, kaj šele za preživljanje družine.

Progovni delavec na pr. v Jasenovcu ali Dubici zasluži po Din 4.— na uro. Bil je pretekli mesec 10 dni na brezplačnem dopustu. Mesto, da bi zaslužil 800.— dinarjev, pa dobi izplačano na papirju le Din 480.—, od česar pa mora plačati Din 80.— za penzijski fond, nadalje 5% za tri mesece, kar zneso zopet 100.— dinarjev, davke, bolniško blagajno, kuluk in dobi v najboljšem slučaju izplačano Din 250.—, s katerim zneskom naj preživlja sebe in družino.

Ti dokazi dokazujejo, da je nemogoče od osebja zahtevati še nadaljne žrtve, marveč je nujno potrebno, da se take redukcije ukinejo in zagigura osebju osemurnik in neokrnjene plače.

2. Nerešena vprašanja železničarjev.

a) Izplačilo delavske difference, ki jo dolguje državna prometna naprava že iz leta 1923. Že v zadnji spomenici smo podčrtali to vprašanje, ki se vleče že skozi osem let, pa delavci le še niso prišli do pripadajočega jim denarja. Generalna direktija drž. žel. je že z odlokom G. D. F. O. Br. 64322 od 1. nov. 1929 odredila vsem službenim edinicam, da sestavijo platne spiske, da se diferenca izplača. Ministrstvo saobračaja je zaprosilo naknadni kredit, ki ga je Finančno ministrstvo tudi odobrilo ter je dal g. predsednik Kr. vlade svoje odobrenje že dne 15. sept. 1930. Iz nepoznatih razlogov se tedaj diferenca ni izplačala, marveč je minister saobračaja s ponovnim odlokom G. D. Br. 411917 od 26. VI. 1931 odredil, da se delavske difference izplačajo za čas od 25. oktobra 1923 dalje. Že dne 20. VIII. 1931, toraj pred pol letom, je potekel rok za predložitev teh spisov, ki so davno predloženi, delavstvo pa zaman čaka na izplačilo te difference, dasi je za to potreben le znesek nekaj nad 16 milijonov dinarjev.

b) Sestava pravilnika o postranskih prejemkih uslužbencev drž. prometnih naprav. Glasom § 271 zakona o državnem prometnem osebju bi moral biti predpisan nov pravilnik o postranskih prejemkih uslužbencev v roku 6 mesecev od objave zakona t. j. do 31. dec. 1931. Kljub tej zakonski določbi pa ta pravilnik še ni izšel ter je vsled tega Glavna kontrola na svoji splošni seji

Morda bi bilo, da se ne bi svet — izpolnjeval. Sicer še tudi Kuneju dosedaj ni ničesar manjkalo. Res, služba, ki si jo je izbral, ni lahka, vendar mlad čvrst fant, oziroma mož prenaša marsikaj z voljo. Po očetovi upokojitvi je dobil še upravno stanovanje, lično čuvajnico v idilni dolini. Zato se je kaj kmalu oženil. Zakon je bil blagoslovljen in bila sta srečna, srečnejša kakor marsikateri, ki se je radi boljše bodočnosti ukvarjal z učenostjo. Imela sta pet otrok, ki pa sta jih s svojo pridnostjo in uvidenostjo vse preskrbela. Nekaj v šolo, nekaj v obrt. Res, z ozirom na leta bi tu in tam potrebovala kakšno pomoč pri gospodarstvu, ali v prijetni zavesti, da imajo otroci tudi že svoj dom, svojo bodočnost, je bila ta misel oziroma želja, ki se je časih pojavila, neznatna. Zato je Kunejeva žena še vedno neumorno vodila domačijo in je bila vprav radi tega lahko za vzgled tisočem ženam in materam. Upoštevala je možovo naporno službo ter mu privoščila prepotreben počitek pred službo in po nji; ni ga mučila z raznimi ženskimimi posli in »lekcijskimi«, katerih so deležni toliko možje, ne, vedno je našla zanj lepo besedo in tako tudi tolažbo ter ljubezen.

V takšni idili so zrasi otroci in ni čudo, da jima je bilo sedaj, na stara leta, odprtih petero vrat: vsak otrok si ju je želel. Samo upokojitve je bilo treba še počakati. Kunej bi sicer že pred leti prosil za upokojitev, ali čutil se je še

dovolj čvrstega in sposobnega za službo, zato je ostal. Toda zadnje leto je začutil nekako težke noge. Posebno ob slabem vremenu se je vračal iz službe utrujen, brez volje. Videl ter čutil je, da so njegova leta minula in vložil je prošnjo. Med tem je izšla nova pragmatika, ki ga je presenetila. Dvanajst let, ki jih je odslužil kot dnevničar, so mu brisali in do upokojitve še je imel štiri polna leta. (Računal je, da bo tako upokojen po 42. letih službe in po 62. letih starosti.) Koliko kilometrov še bo treba prehoditi, koliko snega prebrest! Večkrat se je spomnil na svojega sošolca iz ljudske šole. Bil je posestnikov sin in po očetovi smrti je prevzel posestvo. Takrat mu je bilo 25 let. Tolikokrat sta se srečala v življenju. Vsak je šel po svojih potih, vsak je vršil svojo službo. In tudi sedaj se še srečata tu in tam. Vendar on več ne orje, ne kopa; s svojimi vnuki se spreha ob lepem vremenu po poljih, senožitih in uživa sad svojega truda, v snežnem metežu pa sedi pri gorki peči in pripoveduje vnukom storije ter spomine iz davnih, lepših dni...

Kuneja je vse to bolelo in ni čudo, da se je v teku zadnjega pol leta postal star za štiri leta, za vsa tista leta, ki so se zijala pred njim, ni čudo, da je bil tudi korak vedno težji, posebno v snežni noči.

»Še par kilometrov in prišel bom do postaje, tam si oddahnem,« je šepetal sam sebi. Ali kaj, ko so noge postajale

težke kot svinec, ko je sever pritiskal bolj in bolj. Luči na postaji, ki jih je zagledal, ko je obhodil ovinek, in ki so se mu zdele takrat tako blizu, so izgijale. Kakor da bi drvele pred njim, kakor da bi se ga bale. Oprema, ki jo je nosil vedno s sabo in katera mu drugače ni nikdar delala težkoče, se mu je zdela vedno težja. Včasih je zagazil skoraj do pasu v sneg. Posebno takrat, ko se je umikal vlakom, ki so težko sopihajoč rili po debelem snegu in vsaj malo očistili progo. Vendar je gazil dalje. »Da, vsaj do postaje moram,« je mrmral... Nankrat se mu je zazdelo, da so se luči tam v daljavi ustavile. Bližal se jim je bolj in bolj. Nekako mehko mu je postajalo pri srcu; začutil je gorkoto po vsem premrzeltem telesu, kakor da bi se po naporni službi vlegel doma v toplo posteljo. Da, čutil je celo hrapavo, a vendar nežno roko svoje žene, ki ga je pobožala po razoranem licu, slišal je, da mu pripoveduje veseli novice: da je končno vendar upokojen in da ju otroci že pričakujejo vsi srečni. Vsi ju vabijo; vrnili bi radi vsaj nekaj za tisto roditeljsko ljubezen in skrb, s katero so si ustvarili svoje domove. »Da, Blaž, Bog je pravičen, poplačal nama je vse, kar sva storila dobrega desetletja in sedaj bodeva uživala sad svojega dela.« Polslušno so mu še donele te besede iz njenih ust, a potem je zaspal spanje, iz katerega se ni več prebudil.

sklenila, da se od 1. jan. 1932 dalje ne smejo izplačati nobeni postranski premijki, ker stari pravilnik več ne velja, nov pa še ni predpisan. Vselej tega se ne smejo več izplačevati premije, kilometraža, potni stroški, dasi mora osobje še nadalje vršiti isto službo, ter imeti večje izdatke vsled bivanja na progi.

c) Izdelava novega pravilnika o pomožnem osebju. Na podlagi § 188 zakona o državnem prometnem osebju je pooblaščen minister za promet, da predpiše pravilnik o delavcih, s katerim se uredi plače, pokojninski sklad in ostala službena razmerja delavcev. Ta pravilnik je baje že izdelan, vendar bi bilo umestno in v obojestranskem interesu, da se da zastopnikom delavskih železničarskih organizacij prilika, da predložijo k posameznim določbam svoje protipredloge in pripombe, za kar naj bi se sklicala tozadevna anketa. Na vsak način pa naj se z novim pravilnikom popravijo vsaj glavne nepravilnosti dosejnjega pravilnika in sicer:

da se prizna vsem onim delavcem, ki so bili pred 1. julijem 1930 že stalni, stalnost tudi za bodoče,

da se vračuna delavcem dosejanje članstvo v provizijskih zavodih brez doplačila za novi penzijski fond, kakor se je to vračunalo nastavljenemu osebju,

da se tudi novoupokojenim delavcem prizna iste draginjske doklade kot staroupokojenim delavcem.

d) Zadeve upokojencev. Staroupokojenci, miloščinariji in rentniki še vedno čakajo vsaj na približno izednachenje svojih kronskih pokojnin z dinarskimi pokojninami novoupokojencev in se nahajajo v bednem stanju. Kronski rentniki na pr. še niso niti prevedeni iz kronske v dinarsko veljavo. Tem zadevam naj bi merodajni faktorji posvetili največjo pažnjo in jih čimprej ugodno rešili. Enako še ni rešeno vprašanje voznih ugodnosti upokojencev katerim so bile vozne ugodnosti z zadnjim pravilnikom občutno reducirane. Ker se bo v kratkem izdal nov pravilnik o voznih ugodnostih, upokojenci pričakujejo, da bodo zopet deležni istih ugodnosti, kot so jih uživali, dokler so bili še v aktivni službi.

3. Predlog budžeta za leto 1932/33. Predlog budžeta predvideva občutne redukcije tako osebja, kakor prejemkov, zlasti kilometraže, premij in draginjskih doklad. Že dosejanji krediti, ki so bili večji od novopredvidenih, so bili nezadostni ter so se morali odobravati na eni strani naknadni krediti, na drugi strani pa je moralo zaposleno osebje na račun pomanjkanja kreditov doprinesti velike žrtve. Najbolj se je občutilo pomanjkanje kreditov pri progovnih sekcijah in nato v železniških delavnicah. Kakor posnemamo iz časopisnih vesti, pa se predvideva zopet redukcija kreditov ravno za progovno in delavniško službo ter za postranske prejeme železničarjev. Že doslej izvedene redukcije so imele za posledico padec produkcije in intenzivnosti dela.

Vsled tega smatra savez za svojo dolžnost, da apelira na vse merodajne faktorje, da preprečijo vsako uvedbo novih redukcij ter da založe ves svoj vpliv za to, da se predvideni krediti primerno povišajo ter zagotovi polna zaposlitev vsega osebja.

4. Ukinitev 5% zmanjšanja delavskih plač. Že uvodoma smo omenili to zadnjo redukcijo delavskih prejemkov, ki je bila objavljena koncem februarja in sicer z naknadno veljavnostjo od 1. okt. 1931 ter se temeljuje z uredbo odnosno zakonom o znižanju prejemkov. Ta uredba pa velja v § 4 le za nagrade dnevnice in honorarnih uslužbencev, med tem ko ne more veljati za prejeme delavcev, ker zakon o državnem prometnem osebju točno loči dnevničarje od delavcev in odreja, da se prejemi delavcev regulirajo z delavskim pravilnikom. Poleg tega je doslej obstojala praksa, da se niso v nobenem slučaju odtegovali zneski za nazaj, marveč le od objavljenja dotičnega rešenja dalje. Položaj delavcev je vsled velikih redukcij, ki so bile izvršene to zimo, tako težaven, da ne morejo prenesti nikakega zmanjšanja. Vsled tega apeliramo na vse merodajne, da podvzamejo nujne korake pri Ministrstvu financ in Ministrstvu saobračaja, da se gornja redukcija delavskih prejemkov ukine in že odtegnjeni zneski na dan 1. marca 1932 povrnejo.

Veliki shod zagrebškega delavstva.

Čim je bilo objavljeno, da se bo tudi delavstvu odtegnilo po 5% od njihovih plač in sicer naknadno od 1. oktobra 1931, je podružnica v Zagrebu sklicala železničarski shod, ki se je vršil v petek dne 26. februarja 1932 v veliki kantini. Nad 1600 delavcev je pažljivo poslušalo referate ter je bila na shodu soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Delavci delavnice Zagreb, zbrani na shodu dne 26. februarja 1932 v prostorih železniške kantine so z obžalovanjem konstatirali:

1. da se je v letu 1931 konstantno zniževalo delavske plače in plače železničarjev v obče ter da se je:

a) najprvo uvedlo 6-urni delavni dan ob sobotah ter sukcesivno zniževalo premije za večevano produkcijo;

b) že v početku budžetskega leta 1931/32 reduciralo kredite za delavnice za znesek Din 8.000.000.— ter se je poleg tega dne 31. avgusta 1931 ponovno uknil že odobreni kredit in zmanjšal za 16 milijonov dinarjev, kar je dovelo do 6-urnega delavnika (25% redukcija plač), kateri je bil kasneje povečan na 7 ur ter šele po 24. januarju zopet na 8 ur dnevno razen sobote;

c) istočasno z zopetno uvedbo osemurnika uvedla redukcijo delavskih plač na osnovi rešenja F. O. Br. 363/32 in to za 5% z veljavnostjo od 1. oktobra 1931, katere se bo izvršila s 1. marcem in 1. aprilom, toraj se bo ta dva meseca odtegnilo po 15% plače.

Nadaljna redukcija delavskih plač pa je izvršena še v tem, da se delavcem za penzijsko zavarovanje predpisuje doplačila za nazaj, katere izneso za kvalificirane delavce najmanj po Din 140.—, a druge delavce po Din 80.— mesečno.

Z vsemi redukcijami uračunavši še redukcijo začetkom budžetskega leta 1927/28, ko se je v obče reduciralo delavske plače za povprečno po 10%, so delavske plače tako zmanjšane, da niso zadostne niti za najskromnejšo prehrano.

2. Da se z načrtom budžeta za leto 1932-1933 zmanjšani krediti za delavnice za 34 milijonov, a krediti za državne železnice zmanjšani za približno pol milijarde, a istočasno ukinjeni krediti za popravila v privatnih delavnicah, kar znači, da se bo moralo v tem letu izvrševati vsa popravila v državnih delavnicah z zmanjšanimi krediti.

3. Da so se uvedli pri progovnih sekcijah

brezplačni dopusti in to pri posameznih sekcijah po 10 do 20 dni mesečno, isto tako tudi v kurilnicah ter postajah, kar je dovelo osobje v neznošen položaj.

4. Da se je reduciralo tudi nastavljenemu osebju 5% od draginjskih doklad in da do danes še ni predpisan pravilnik sporednih primadležnosti na osnovi čl. 271 zakona o državnem saobračajnem osebju ter se ne bo na osnovi razpisa G. D. Br. 10515/32 izplačalo že zaslužene potnine, kilometraže in premije od 1. januarja 1932 dalje.

Na osnovi teh konstatacij delavci, zbrani na shodu, sklenejo:

1. da se naj takoj potom posebne deputacije predloži g. ministru saobračaja, ministru financ, generalnemu direktorju državnih železnic kakor tudi Narodni skupščini predstavka, da se:

a) anulira razpis Generalne direkcije — fin. odeljenja štev. 363 od 22. februarja 1932, ki predvideva zmanjšanje delavskih plač za 5% od 1. oktobra 1931;

b) za čas redukcij, ki so bile uvedene v svrhu izravnavanja budžeta, ukine odtegotvanje prispevkov za penzijski fond za delavce ter odredi, da se tudi delavcem vračuna dosejanja leta članstva brez doplačila, kakor se je to vračunalo regulisanemu osebju;

c) z načrtom budžeta 1932/33 predvideni krediti za delavstvo na železnicah povišajo v toliko, da se osigura delavcem izplačilo po pravilnikih pripadajočih plač in sporednih primadležnosti ter ukine vse v letu 1931-1932 vpeljane redukcije in brezplačne dopuste;

d) pred uveljavljenjem novega pravilnika o pomožnem osebju skliče anketa predstavnikov delavskih železničarskih organizacij, da dajo svoje predloge in mišljenje za izdelani pravilnik.

Zbrani delavci pooblaščajo Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije, da vse te zahteve delavcev dostavi na merodajna mesta s pojasnilom, da je v velikem interesu ne samo zaposlenih delavcev in njihovih družin, ampak tudi v interesu prosperitete železnice in intenzivnosti dela na železnicah, da se navedenim zahtevam čimpreje ugotovi.

Na shodu je bil tudi izvoljen delegat s. Weigand, ki se je že v ponedeljek, dne 29. februarja ob enem z drugimi delegati odpeljal v Beograd, da izvrše skupno intervencije v smislu prednje resolucije.

Delavske zadeve.

(USŽJ.)

Ali je pet procentna odtegnitev delavskih plač zakonito utemeljena?

Na drugem mestu, kjer razmotriva mo o redukcijah, smo objavili tudi odlok Generalne direkcije, ki govori o 5% odtegnitvi od delavskih plač za čas od 1. oktobra 1931 dalje.

Iz odloka samega je razvidno, da je Ministrstvo saobračaja se najprvo postavilo na stališče, da zakon o zmanjšanju prejemkov ne velja za delavsko osebje ter je vprašalo Ministrstvo za finance, kako naj se dotični odlok tolmači. Ministrstvo za finance je nato ponovno odredilo, da se ima tudi delavcem odtegniti po 5% od plač, kar se je sedaj 1. marca izvršilo za tri mesece za nazaj in se je delavcem poleg vseh običajnih odtegljajev, odbitka za dneve brezplačnih dopustov odtegnilo še 15% njihovega zaslužka, tako, da je pretežna večina delavstva dobila na roko izplačano zneske pod Din 200.—, ki ne zadostujejo niti za stanovanje.

Kako utemeljuje Ministrstvo financ to odtegnitev za delavce? § 4 tozadevnega zakona se glasi:

»Nagrade dnevničarjev in honorarnih uslužbencev se zmanjšajo za 5% od brutto zneska. To zmanjšanje ostane v veljavi, dokler ne bodo izdane uredbe, ki so predvidene v § 272 zakona o drž. prometnem osebju od 22. junija 1931.«

Besedilo zakona je tako jasno, da ne dopušča prav za prav nikakih tolmačenj. Komu se po zakonu zamore odtegniti 5%? Najprvo honorarnim uslužbencem in nato dnevničarjem. Da delavstvo ne spada med honorarne uslužbence je jasno, ker se sprejemajo honorarni uslužbenci le za dela, ki jih opravljajo uradniki, kar je točno razvidno iz določbe § 164. Isti paragraf pa tudi točno odreja, kdo je dnevničar in sicer pove, da se dnevničarji najemajo za dela, ki jih opravljajo zvaničniki in služitelji. Vsled tega je tudi jasno, da se delavcev ne more smatrati za dnevničarje. Končno je vsakomur znano, da prejema dnevničar plačo za vse dni v mesecu, delavec pa le plačo za delavne dneve. Že te razlike dokazujejo, da je zakon o zmanjšanju prejemkov v §-u 4 mislil le na dnevničarje kot take, torej na uslužbence, ki sicer še niso nastavljeni, pa vrše službo zvaničnikov ali

služiteljev, ni pa mislil na fizične delavce in profesioniste, za katere velja pravilnik o pomožnem osebju.

Tudi iz drugega stavka § 4, ki govori o uredbi, ki jo predvideva § 272, je razvidno, da se § 4 nanaša le na prave dnevničarje in ne na delavce, ker § 272 govori, da se bo višina nagrade dnevničarjev določila z uredbo, ki jo bo izdal minister za promet sporazumno z ministrom za finance. Da v tem §-u niti najmanj niso mišljeni delavci, sledi iz določbe §-a 188, ki predvideva, da se sprejema za opravljanje fizičnih del v službo delavce in se pooblašča minister za promet, da predpiše pravilnik o delavcih, s katerim se uredi plače, pokojninski sklad in ostala službena razmerja delavcev.

Zakon o državnem prometnem osebju torej jasno loči dnevničarje od delavcev in se torej nikakor ne more zakon o zmanjšanju prejemkov dnevničarjev razširiti brez novega zakona odnosno vsaj uredbe, izdane od Ministrskega sveta, tudi na delavce.

Ker se je že prej pripetil sličan slučaj tudi pri monopolskih delavcih, je centrala delavskih strokovnih organizacij v Beogradu radi takega tolmačenja že intervenirala pri Ministrstvu financ in nas je obvestila, da je že pripravljen predlog, da se ta napaka popravi in ta odtegljaj ukine.

Naš savez je, kakor smo tudi že na drugem mestu sporočili, poslal v Beograd posebno deputacijo z nalogo, da intervenira tako pri Ministrstvu financ, kakor tudi pri Ministrstvu saobračaja, da se ta odtegljaj kot neosnovan na zakonu ukine ter že odtegnjeni znesek za tri mesece, delavcem povrne.

Vojna leta se delavcem-južno železničarjem ne računajo za odmero procentov penzije.

Pred par meseci smo poročali o prvih upokojitvah delavcev bivših južno-železničarjev po določbah novega pravilnika o pomožnem osebju ter smo ugotovili, da direkcija tem delavcem ni več vračunala za odmero penzije dveh in pol vojnih let po četrtm dodatku statuta provizijskega zavoda za delavce. Proti temu nevrčunanju smo v konkretnem slučaju vložili pritožbo na Drž.

svet, ki je v svoji seji dne 13. januarja 1932 pod št. 43832 razsodil, da delavcem, upokojenim po novem pravilniku, ne pripada vračunanje dve in pol vojnih let. To razsodbo utemeljuje s sledečo motivacijo:

»Državni svet je, ko je proučil tožbo, osporeno rešenje in ostale akte, ki se nanašajo na ta predmet kakor tudi odgovor ministrov na tožbo, ki je bil poslan z dopisom od 2. novembra 1931, št. 27579, ugotovil, da se tožbi ne more ugoditi iz sledečih razlogov:

Osebnena penzija tožnika je odmerjena po novem pravilniku o pomožnem osebju državnih prometnih naprav od 1. julija 1930; s stopanjem tega pravilnika v veljavo so istočasno razveljavljeni vsi prejšnji predpisi o penzijah pomožnega osebja. Ta pravilnik ne predvideva nikake beneficije glede službenih let prebitih v vojski za časa vojne, marveč predvideva v čl. 128 v zvezi s čl. 74 kot čas, ki se računa za penzijo samo leta do tedaj priznanega in vplačanega članstva. Vsled tega zahteva tožnika ni utemeljena na zakonu.«

Tako je zadeva vračunanja vojnih let za penzijo neugodno rešena z razsodbo Državnega sveta. Na svoječasnno pritožbo radi nepriznanja draginjskih doklad novoupokojenim delavcem, pa še nismo dobili nikakve rešitve.

Brezplačni dopusti.

Brezplačni dopusti so bili v letošnji zimi v večji meri uvedeni na teritoriji zagrebške direkcije zlasti pri progovnih sekcijah, pa tudi v kurilnicah. Na območju ljubljanske direkcije so se brezplačni dopusti delno uvedli pri progovnih sekcijah in tu in tam se je izvršila kakor redukcija tudi v kurilnicah. Najtežje je bila v ljubljanski direkciji prizadeta delavnica Maribor in Ptuj, kjer se celo leto dela ob sobotah le po 6 ur in se je od 16. septembra dalje pa do konca januarja delalo nekaj časa skozi cel teden le po 6, nato pa le po 7 ur. Tako je dejanska redukcija prejemkov delavniškega osebja znašala te mesece nad 15% in pri tem ni vračunan niti izpadek na premijah.

Dne 18. februarja 1932 pa je bila izdana vsem postajam službena brzojavka št. 1824/F, ki se glasi:

Vsem stanicam, šefom saobračajne službe in transportnim kontrolorjem!

Vsled slabega vlakovnega prometa in vpadanja robnega prometa odrejamo s takojšnjo veljavnostjo, da šefi stanic in svrhu štednje pošiljajo vse neizkoriščene stanične in magacinske ter vozne delavce na brezplačne dopuste in sicer s to omejitvijo, da je poedini delavec mesečno največ do 10 dni na brezplačnem dopustu. V kolikor regulirano stanično in vozno osebje ni izkoriščeno, naj se isto zaposli tudi v stanični in magacinski delavski službi, da se čim več delavcev more upotiti na brezplačne dopuste in da bo vse osobje, ki ostane v službi, popolnoma izkoriščeno. Pri določitvi delavcev za brezplačen dopust naj šefi stanic upoštevajo premoženjske in družinske razmere istih. Ako bi bilo potrebno in možno brezplačne dopuste povečati čez 10 dni, imajo šefi stanic predhodno predložiti seznam takih delavcev s točnim predlogom odeljenju II v odobritev. V dnevnih poročilih o osebnih spremembah je navesti imena na brezplačnem dopustu se nahajajočih delavcev. Za točno izvajanje te odredbe so šefi stanic lično odgovorni. Šefi saobračajne službe in transportni kontrolorji vodijo tozadevno strog nadzor.

Direktor Dr. Borko.

Že so začele postaje izvajati to brzojavko, ko je prišla druga, na podlagi katere so bili brezplačni dopusti zopet ukinjeni, bilo pa je uvedeno z naknadno veljavnostjo od 1. oktobra 1931 pet procentno znižanje delavskih prejemkov. To je bilo odrejeno z brzojavno okrožnico finančnega odeljenja Generalne direkcije državnih železnic štev. 363/F od 22. februarja 1932, ki se glasi:

»Z razpisom G. D. Br. 87589/31 je bilo odrejeno zmanjšanje prejemkov po zakonu o zmanjšanju prejemkov, a naknadno je bilo z razpisom G. D. Br. 90635/31 odgodelo do daljne odredbe zmanjšanje delavskih plač, ki je bilo predpisano v tč. 3 razpisa G. D. Br. 87589/31.

Ker pa je g. finančni minister ponovno odredil, da se morajo zmanjšati tudi delavske plače, se s tem odreja vsem službenim edinicam, da se ima razpis G. D. Br. 87589/31 v celoti izvršiti t. j., da se imajo zmanjšati tudi delavske plače za 5% in sicer za čas od 1. oktobra 1931, dalje. V kolikor poedine edinice tega zmanjšanja od 1. oktobra dalje še niso izvršile, morajo brezpo- gojno izvršiti odtegnitev 5% od že izplačanih plač za ves čas nazaj v platnih spiskih za mesec februar in marec. Zmanjšanje plač se ima izvršiti potom odtegnjajo v korist dotične budžetske partije.

Načelnik finančnega odeljenja
Giurič, l. r.«

Na podlagi te okrožnice so morale direkcije izdati odlok, da se v dveh

obrokih odtegne tudi delavstvu po 5% od njihovih plač za čas od 1. oktobra 1931 dalje. O tej zadevi razpravljamo na drugem mestu.

Izplačilo postranskih prejemkov ogroženo.

Finančno odeljenje Generalne direkcije državnih železnic je izdalo pod G. D. Br. 10515/32 od 2. februarja 1932 na vprašanje zagrebske direkcije radi izplačevanja sporednih prinaldežnosti (kilometraže, potnih stroškov, nočnih doklad, premij v kurilnicah itd.) sledeče tolačenje:

»Pozivajoč se na Vaš dopis R. Br. 4829/32 Vam sporočamo, da so predpisi § 271 zakona o državnem prometnem osebju jasni in da jih je treba tako tolačiti, da stari pravilnik o postranskih prejemkih velja najdalje za čas od 1. julija do 31. decembra 1931, t. j. dokler se v tem času ne predpiše nov pravilnik. Vsled tega je brezpredmetno zahtevati od Glavne kontrole, da bi izmenjala odlok svoje splošne seje.

Ker novi pravilnik o postranskih prejemkih še ni predpisan, prestane vsled tega po določbi § 271 zakona o drž. prometnem osebju od 1. januarja 1932 dalje možnost izplačevanja vseh postranskih prejemkov, ki so predpisani v pravilniku od 20. nov. 1926.

Načelnik finančnega odeljenja
Ing. Gjurlič, l. r.

Na podlagi tega odloka je šef računovodstva zagrebske direkcije izdal nalog, da se ne sme za čas od 1. januarja 1932 dalje, pa dokler ne bo objavljen nov pravilnik o postranskih prejemkih, izplačevati nobenih postranskih prejemkov in toraj tudi ne kilometraže, premije strojevodjem, potnih stroškov itd.

Tako je prihajal odlok za odlokom, ki je predvideval posamezne redukcije ter je vsled tega »Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije« poslal veččlansko deputacijo v Beograd, da na mero-dajnih mestih intervenira, da se te redukcije ukinejo in izdajo pravočasno potrebni pravilniki. Deputacija je odpotovala v Beograd dne 29. februarja 1932 ter poročamo na drugem mestu o predstavkah, ki jih ima predložiti tako Ministrstvu saobraćaja, Generalni direkciji in Ministrstvu financ ter Narodni skupščini. O rezultatu bomo poročali prihodnjic.

KONGRES UJEDINJENEGA SAVEZA ŽELEZNIČARJEV JUGOSLAVIJE

se bo vršil v Mariboru dne 15. in 16. maja 1932 (o Binkoštih) s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev kongresa.
2. Izvolitev verifikacijske komisije.
3. Poročila tajnika, blagajnika, nadzorstva,
4. Izvolitev komisij za resolucije in predloge.
5. Obravnava samostojnih predlogov ter resolucij o položaju železničarjev.
6. Sprememba pravil.
7. Volitev novega odbora.

Glasom saveznih pravil morajo vse podružnice in sekcije izvoliti delegate za kongres in sicer na prvih 100 članov enega delegata in za vsakih nadaljnjih 200 članov zopet po enega delegata. Na občnih zborih podružnic morajo obravnavati eventuelne samostojne predloge za kongres saveza ter jih do 25. aprila 1932 dostaviti centrali, da bodo pravočasno razmnoženi in poslani vsem delegatom.

Centralna uprava USZJ.

Esperantski vestnik.

IFETT (Intern. federacija esperantistov železničarjev in drugih transportnih delavcev) namerava organizirati svoj letni sestanek istočasno s ITF-kongresom v Pragi in to od 8. do 13. avgusta t. l. Ta sestanek bo mogel biti uspešna propaganda za naš pokret samo tedaj, ako se ga udeleži veliko število esperantistov. Pomislite samo, da je organiziranih v ITF 97 sindikatov iz 38 držav, ki bodo vsi zastopani po svojih delegatih.

Sodrug! Čas beži; dobro nam je poznano, da nas gospodarske težkoče tiščijo prav vse, vendar je pa naša ideja vredna podpore in borbe. Pokažimo, da je Esperanto potrebno sredstvo za delavstvo celega sveta. Čas sestanka Vam je znan. Uredite si Vaš letni dopust temu primerno ter pridite. Da bi pa mogel odbor izvesti svoje delo kar najuspešneje, je potrebno, da v najkrajšem času prijavite svojo udeležbo in to Centrali našega Saveza, ki bo potem ukrenilo vse potrebno. Amikecon.

Občni zbori podružnic.

Redni letni občni zbori podružnic na teritoriju ljubljanske železniške direkcije se vrše letos s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo doseданjega odbora, nadzorstva in razrešnica.
2. Volitev novega odbora.
3. Razprava o poročilu centrale saveza za redni kongres.
4. Razno.

Dolžnost vseh članov saveza je, da se občnih zborov točno udeleže in pri razpravi sodelujejo zlasti z ozirom na predstoječo reorganizacijo saveza.

Enako naj člani prineso na občni zbor svoje članske knjižice, da potrdijo podružnični blagajniki vplačilo članarine. Samostojne predloge, ki bodo na občnih zborih sprejeti, morajo podružnice takoj dostaviti centrali, da jih razmnoži in razpošlje v obravnavo vsem podružnicam, da jih še pred kongresom dobro preštudirajo in zavzamejo svoje stališče.

Pri točki 3, pri kateri bo poročal delegat centrale, naj se tudi izvoli delegat podružnice za kongres saveza, ki se bo vršil v drugi polovici aprila odnosno začetkom maja v Mariboru.

Občni zbori se vrše:

Maribor II. (kurilnica) v sredo, dne 9. marca ob 19. uri v Delavskem domu, Frankopanova cesta 1 v Mariboru.

Logatec, v nedeljo, dne 13. marca ob 10.30 v prostorih gostilne Kunc.

Ljubljana, v nedeljo, dne 13. marca ob pol 9. uri dopolne v veliki dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi c.

Videm-Krško, v nedeljo, dne 13. marca ob 15. uri v gostilni Fr. Ivačič, Stara vas pri Vidmu.

Dravograd, v nedeljo, dne 13. marca ob pol 16. uri v posebni sobi gostilne Hattenberg v Meži.

Brežice, v nedeljo, dne 13. marca ob 10. uri dopolne v gostilni Zorko pri kolodvoru.

Celje, v nedeljo, dne 13. marca ob pol 9. uri dopolne v prostorih Delavske zbornice.

Ptuj, v sredo, dne 16. marca ob 14. uri v gostilni Šegula, Rogozniška c. 18.

Zalog, v soboto, dne 19. marca ob pol 15. uri v gostilni A. Plevnik, Sp. Kašelj 8.

Lesce, v nedeljo, dne 20. marca ob 15. uri v gostilni »Pri Majdneku«.

Slov. Gradec, v nedeljo, dne 20. marca ob pol 9. uri dopolne v prostorih gostilne Rup v Slovenjgradcu.

Borovnica, v ponedeljek, dne 28. marca ob 15. uri v gostilni Fr. Petrovčič.

Brezno-Ribnica, v nedeljo, dne 3. aprila ob 9. uri dopolne v prostorih restavracije Grögl Adolf.

Občni zbori podružnice Maribor I (delavnica), ki bi se imel vršiti dne 2. marca 1932 in podružnice Pragersko, ki bi se imel vršiti dne 6. marca 1932, so bili vsled nepredvidenih ovir na centrali preloženi na kasnejši termin. Dan in kraj teh dveh občnih zborov objavi-mo pravočasno.

ZALOG.

Sodrug! železničarij! Bliža se nam oni dan, ko bomo morali polagati račune o našem delu v preteklem letu in ko si bomo morali začrtati pot in smernice za delo v bodoče.

Dne 19. t. m. bo imela naša podružnica občni zbor. Čas, ki nas loči od njega je kratek, ali vseeno dosti velik, če se vsak izmed nas potruji, naredi svojo dolžnost, namreč, da pridobi še enega člana organizaciji.

Ta občni zbor je še posebno važen zato, ker stojimo tik pred saveznim kongresom. Naš občni zbor bo moral tudi razpravljati o perečih vprašanjih in samostojnih predlogih, ki jih bodo naši delegati vnesli in podprli na kongresu.

Težko nam je življenje. Z vsakim novim dnevom to bolj občutimo. Kriza, redukcije, brezplačni dopusti — to niso več prerokbe — to se v progovni sek-ciji že izvaja. Posledice teh izvajanj so nastopile v vsej svoji strahoti. Tridnevni brezplačni dopusti se že podeljujejo, sedaj sledi promet, nato 5% znižanje plač delavcem. Kriza objema drž. podjetja — težki časi so prišli tudi na železničarje.

Delavstvo, zaposleno v tovarnah, ki je združeno v svojih strokovnih organizacijah, se še nekoliko upira krizi, temu največjemu zlu, ali kako je z nami, železničarji. Kdo bo rešil nas, kdo bo ščitil naše pravice?

Poglejmo, kako je v drugih državah, kjer so železničarji združeni v svojih strokovnih organizacijah, kako se borijo — branijo svoje pridobljene pravice.

Kako velik je razloček med njimi in nami. Tu se nam šele pokaže, kako nam je potrebna močna organizacija celokupnega železniškega delavstva.

Res je, da je mnogim skoro nemogoče plačati članarino. Žalostno je to in neverjetno, ampak je resnično. Toda s tem tridnevnim brezplačnim dopustom kar bo zgubil, bi plačal organizacijo za osem mesecev. In ko takega človeka vprašaš, zakaj se ne organizira, dobiš večinoma odgovor: »saj sem zavarovan za slučaj smrti in še to komaj plačujem.«

Da, da, tako je med nami železničarji; za smrt se vsak, še s tako borno plačo zavaruje in to redno plačuje. Ali za organizacijo in druge socialne potrebe ne, za to nima denarja. Da dobi družina za pogreb, ko umrje, in mesec dni za življenje, za to se on bori celo svoje življenje. Ali, da bi se boril za trajno izboljšanje življenja sebi in svoji družini v svoji strokovni organizaciji, ne, za to nima denarja.

Sramovati se moramo, če pogledamo nazaj. Koliko dobrin, ki so nam jih priložili naši predniki s svojo strokovno organizacijo, smo mi izgubili, jih indirektno uničili samo s tem, ko zavravljamo zlati čas s samoljubljem. Marsikateri zakon ali naredba bi bila v pogledu za nas železničarje bolje rešena, če bi imeli mi železničarji to zavest, da bi bili enotno združeni v močni strokovni organizaciji.

Zato, sodrugi, porabimo še ta čas, ki nas loči od našega občnega zbora, stopimo med naše sotrpine, neorganizirane železničarje, začnimo svoje apostolsko delo med njimi, da jih pridobimo v našo strokovno organizacijo in s tem podpremo nje delo, ki nam bo edino v doglednem času nudilo uspehe!

V upanju, da nam bodo tudi druge podružnice v tem pravcu sledile, vas sodruge pozivljamo na delo za naš Savez!

MARIBOR III.

Občni zbor podružnice III gl. kol. se vrši dne 8. marca 1932 ob 19. uri v dvorani »Delavske zbornice«, II. nadstr., Sodna ulica 9.

Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora točno in polnoštevilno udeleže.

V slučaju nesklepčnosti ob določeni uri, se vrši občni zbor pol ure pozneje, ki je potem ob vsaki udeležbi sklepčen.

Iz bo'niške blagajne.

POROČILO

o delu v Centralni ambulanti za specialno zdravljenje upravičencev bolniškega fonda za drž. prometno osebje v letu 1931.

V letu 1931 se je po tolikih ovirah vendar le posrečilo dogotoviti v pritličju poslopja Centralne ambulante nove prostore za röntgenološko odeljenje. S tem je omogočeno zdravljenje z globokim röntgenološkim obsevanjem. V nove prostore smo se preselili začetkom junija in poslujemo tam od srede junija 1931.

Kakor je bilo že napovedano v lanskem letnem poročilu, se je v Mariboru odprl 1. marca 1931 na Frankopanski cesti v prostorih železniške ambulante prav lep oddelek za fizikalno zdravljenje z elektriko in električnimi žarki. Začetkom leta smo nabavili zanj še modern Thermoflux-aparat z zdravljenjem z diathermijo. Oddelek vodi g. dr. Pavlič.

Oba ta dva oddelka sta prav okusno preurejena in prenovljena ter bi delala čast vsakemu privatnemu sanatoriju ali zdravilišču. Ni treba tudi posebej poudarjati, da sta opremljena vedno z vsemi najmodernejšimi pripomočki, ki so se obnesli po drugih zdravstvenih zavodih.

Z nastavitvijo specialista za kirurgijo v Mariboru je bilo dne 1. marca 1931 rešeno eno izmed dolgo obravna-

vanih vprašanj naše oblastne uprave bol. fonda.

Istega dne je začel v Novem mestu poslovati specialist za ustne in zobne bolezni g. dr. Furlan.

V pretečenem letu je bilo ustrezno tudi dolgoletni želji članov oblastnega odbora in mnogih upravičencev bol. fonda, da se nastavi v Ljubljani in Mariboru še po en zobni zdravnik. S 1. junijem je začel poslovati v C. ambulanti v Ljubljani zobozdravnik gospod dr. Šfilgoj in 1. septembra v Mariboru specialist za ustne in zobne bolezni g. dr. Kristan. S tem je dana upravičencem oblastne uprave b. f. prilika, da si po prosti izbiri izvolijo onega zobozdravnika, do katerega imajo večje zaganjanje. Pritožbe so sedaj skoroda povsem prenehale. I novi zobni zdravniki, i od početka C. ambulante poslujoči pa imajo dosedaj zadosti in preveč dela. Žal samo, da so krediti omejeni — in bodo morali ostati vedno omejeni — ker drugače bi potrebovali v Ljubljani še tretjega zobnega zdravnika. Kljub temu, da dela prav za prav v Ljubljani troje do četvero zobozdravnikov, doma in v C. ambulanti, za železnico, morajo še vedno prosilci dva do tri mesece čakati na rešitev prošenj za zobno zdravljenje. Nič boljše ni v Mariboru!

Med letom se je intenzivno delalo na tem, da dobi Centralna ambulanta v doglednem času težko pričakovano zdravstveno posestrimo na Golniku in da se položi že v letu 1931 temeljni kamen dependanse za tuberkulozne železničarje. Uresničenje naših želj pa le počasi napreduje. Nadejamo se pa vendar, da pride do tega! Preveč je tuberkuloze med železničarji, premalo drugih primernih, javnih ustanov, da bi se moglo vprašanje zavoda za zdravljenje tuberkuloznih članov in svojecev bolniškega fonda drž. žel. postaviti iz dnevnega reda!

V svrhu uspešnejšega pobijanja tuberkuloze med železničarji smo stopili v stik tudi z dispanzerjem osrednje lige za pobijanje tuberkuloze.

Kakor vsako leto, tako se je tudi v letu 1931. celoten obisk v Centralni ambulanti dvignil: V Ljubljani — brez zobozdravniškega oddelka — od 4672 novosprijetih bolnikov na 5032; v Mariboru od 1859 na 2972. Število vseh ordinacij je naraslo v letu 1931 na 34.179 napram 27.080 v prejšnjem letu.

Tudi tu niso vsotete zobozdravniške ordinacije, katerih nam je v pretečenem letu javljenih 36.940 napram 32.087 iz leta 1930. Z ob se je plombarilo in lečilo v naši oblastni upravi 24.319, napram 20.598 v letu 1930; ekstrakcij in operacij izvršilo 9035, napram 7553 in protez ter drugih tehničnih del napravilo 1891 napram 1393 v letu 1930. Na ostalih oddelkih, izvzemši zobozdravnike, je bilo v letu 1931 izvršenih 487 operacij. Napram letu 1930 več kot dvakrat toliko!

Podrobnosti v poročilu o kretanju bolnikov.
V Ljubljani, 14. jan. 1932.

Upravnik Centralne ambulante:
Dr. Tičar Josip I. r.

Deputacija

Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije.

Glasom sklepa centralnega odbora je odpotovala v ponedeljek, dne 29. februarja 1932 več članska deputacija našega saveza (s. Jernejčič iz Ljubljane, s. Jurak iz Maribora, s. Kalčević iz Subotice, s. Weigand iz Zagreba itd.) v Beograd, da intervenira pri Ministrstvu saobraćaja in Generalni direkciji državnih železnic radi:

a) ukinitve 5% odteglaja od plač delavcev;

b) uvedbe novega pravilnika za delavce;

c) takojšnjega uveljavljenja novega pravilnika o sporednih prinaldežnostih;

d) povišanja v budžetu predvidenih kreditov za leto 1932/33;

e) izplačila delavske diference.

Pri ministru financ:

radi ukinitve 5% odteglaja od plač delavcev in novega budžeta.

V Narodni skupščini:

radi težkega položaja delavcev in železničarjev sploh ter za povečanje predvidenih kreditov za novo budžetno leto.